

ĐỀ CƯƠNG TUYÊN TRUYỀN
KỶ NIỆM 40 NĂM NGÀY THÀNH LẬP QUẬN 1
(5/1976 – 5/2016)

KHÁI QUÁT VỀ QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH QUẬN 1

Trong lịch sử gần 320 năm hình thành và phát triển của Sài Gòn - Gia Định - thành phố Hồ Chí Minh, địa bàn quận 1 luôn có vị trí trung tâm đô thị của Thành phố. Sau ngày miền Nam hoàn toàn giải phóng, đất nước thống nhất (30/4/1975) lúc bấy giờ quận 1 bao gồm quận Nhất và quận Nhì với dân số 252.358 người, được tổ chức thành 10 phường, 57 khóm. Ngày 4 tháng 5 năm 1976, Thành ủy ra Chỉ thị 01/CT-TU về việc sáp nhập quận và điều chỉnh thành phố còn 3 cấp: thành phố - quận - cơ sở. Theo đó, quận Nhất và quận Nhì sáp nhập làm một với tên gọi là quận Một (Thành ủy chọn quận 1 làm điểm chỉ đạo); phân giới hành chính 10 phường được chia lại thành 25 phường. Tháng 8 năm 1982, quận 1 thực hiện phương án quy hoạch lại địa giới hành chính cấp phường, từ 25 phường sắp xếp lại thành 20 phường. Ngày 27 tháng 3 năm 1989, thực hiện Quyết định số 184/HĐBT của Hội đồng Bộ trưởng, quận 1 đã phân vạch lại địa giới hành chính cấp phường, từ 20 phường tổ chức lại thành 10 phường như hiện nay gồm: Tân Định, Đa Kao, Bến Nghé, Bến Thành, Nguyễn Thái Bình, Cầu Ông Lãnh, Cô Giang, Cầu Kho, Phạm Ngũ Lão, Nguyễn Cư Trinh.

THÀNH TỰU 40 NĂM GIỮ VỮNG VÀ PHÁT TRIỂN VỊ TRÍ TRUNG TÂM THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Sau khi mới giải phóng, tình hình chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội của quận 1 hết sức khó khăn, phức tạp. Trước đây, quận 1 là nơi tập trung các cơ quan đầu não của Mỹ ngụy và các thế lực phản động khác. Bên cạnh đó, tình trạng sản xuất gần như đình trệ, áp lực thất nghiệp lớn với gần 60 ngàn người, chiếm tới một nửa số lao động xã hội; tệ nạn xã hội do chế độ cũ để lại hết sức nặng nề, một bộ phận không nhỏ ảnh hưởng lối sống của chế độ cũ...

Đứng trước vô vàn khó khăn, thách thức, với quyết tâm cao xây dựng chính quyền ngày càng vững mạnh, Đảng bộ quận đã nỗ lực tập trung lãnh đạo ổn định an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, tổ chức cứu đói, chăm lo đời sống Nhân dân, từng bước phát triển sản xuất tìm hướng đi mới để phát triển kinh tế, đẩy mạnh cải tạo xã hội chủ nghĩa. Năm 1986, Đảng bộ và Nhân dân quận 1 tiến hành thực hiện đường lối đổi mới của Đảng do Đại hội VI đề ra, đã đưa quận 1 phát triển ngày càng toàn diện. Sau 30 năm đổi mới đã đạt được những thành tựu hết sức quan trọng trên các lĩnh vực.

Kinh tế từng bước phát triển liên tục, ổn định với nhiều khởi sắc, chuyển dịch đúng hướng “dịch vụ - thương mại - du lịch”. Mức tăng trưởng dịch vụ tăng dần qua các năm, đến năm 2015 đã chiếm tỷ trọng 94%; tích cực kêu gọi đầu tư, hỗ trợ doanh nghiệp mở rộng thị trường, đến nay số lượng doanh nghiệp trên địa bàn quận là 15.867 hộ và 17.389 doanh nghiệp đang hoạt động. Trên cơ sở phát triển

kinh tế, Quận 1 đã có những đóng góp cho ngân sách nhà nước luôn vượt kế hoạch đề ra, năm sau cao hơn năm trước. Tính riêng năm 2015 thu ngân sách Nhà nước đạt 8.160 tỉ đồng; 6 tháng đầu năm 2016 là 6.467 tỉ đồng đạt 75,9% chỉ tiêu thành phố giao.

Công tác quản lý, chỉnh trang phát triển đô thị, bên cạnh các công trình kiến trúc cổ mang dấu ấn đặc trưng của Sài Gòn – Gia Định xưa, Quận 1 là nơi trú đóng của nhiều cơ quan, đơn vị, các lãnh sự quán nước ngoài; việc đầu tư xây dựng kết cấu hạ tầng, nâng cấp chỉnh trang đô thị với những công trình trọng điểm đạt kết quả thiết thực. Nhiều tòa nhà cao tầng, các trung tâm thương mại được hình thành và phát triển nhanh chóng. Hạ tầng giao thông được chú trọng phát triển với các công trình như: Đại lộ Võ Văn Kiệt, cầu vượt sông Sài Gòn, Kênh Nhiêu Lộc - Thị Nghè, Kênh Tàu Hũ... cùng với việc nâng cấp, chỉnh trang 134 tuyến đường lớn nhỏ trên địa bàn quận, từng bước kết nối hoàn chỉnh với các tuyến đường của thành phố và trục giao thông từ Đông sang Tây... góp phần làm nên diện mạo khang trang, khẳng định vị trí đô thị đặc biệt theo hướng văn minh, hiện đại, trung tâm của Thành phố Hồ Chí Minh.

Đời sống Nhân dân được cải thiện, thu nhập từng bước được nâng lên, các hoạt động văn hóa xã hội có nhiều tiến bộ, hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao được tổ chức thường xuyên với nhiều hoạt động phong phú, sáng tạo, góp phần nâng cao đời sống văn hóa tinh thần của Nhân dân, 7/10 phường đạt chuẩn văn minh đô thị. Chất lượng giáo dục và đào tạo từng bước được nâng lên, thực hiện tốt nhiệm vụ: “nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài”; quy mô giáo dục ở các cấp học, bậc học được mở rộng, các chỉ số về chất lượng giáo dục được nâng lên qua các năm, nhất là việc đầu tư cơ sở vật chất, xã hội hóa giáo dục, phong trào khuyến học, khuyến tài được nhân rộng. Đến nay 10/10 phường đều có trung tâm học tập cộng đồng, 08 trường mầm non đạt chuẩn quốc gia, hiệu suất đào tạo bậc tiểu học đạt 99,1% và bậc trung học cơ sở đạt 96,3%. Công tác chăm sóc sức khỏe, phòng, chống dịch bệnh được chú trọng thực hiện có hiệu quả. Mạng lưới y tế từ quận xuống phường được kiện toàn, từng bước nâng cao chất lượng phục vụ tại các cơ sở y tế, đáp ứng cơ bản yêu cầu khám, chữa bệnh và bảo vệ sức khỏe của Nhân dân. Đây mạnh tăng cường quản lý nhà nước về công tác vệ sinh an toàn trường học. Bảo đảm các mục tiêu về dân số, giữ mức phát triển dân số tự nhiên dưới 1%. Công tác giảm nghèo, bảo đảm an sinh xã hội được tiến hành đồng bộ và thực chất với nhiều giải pháp đa dạng, hiệu quả như các chương trình “Đảng trong Dân”, cán bộ chủ chốt đồng hành cùng hộ nghèo và gia đình chính sách, “Doanh nghiệp đồng hành cùng hộ nghèo”; công tác đào tạo nghề, giới thiệu việc làm, trợ vốn, giúp phương tiện làm ăn; đến năm 2015, quận 1 đã không còn hộ nghèo có mức thu nhập dưới 16 triệu đồng/người/năm.

Công tác cải cách hành chính, xây dựng chính quyền, Trên tinh thần đổi mới cách nghĩ, cách làm, công khai, minh bạch, giảm bớt các thủ tục hành chính rườm rà, ứng dụng công nghệ thông tin và hệ thống quản lý chất lượng ISO, liên thông giải quyết hồ sơ theo cơ chế “một cửa, một dấu” trong quản lý đã nâng chất lượng phục vụ người dân ngày càng tốt hơn, tỷ lệ giải quyết hồ sơ đúng hạn đến

nay đạt trên 99,8% ở tất cả các lĩnh vực. Tổ chức bộ máy hành chính Nhà nước từng bước được củng cố, kiện toàn, chú trọng đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, nâng cao nhận thức chính trị, trình độ chuyên môn, ý thức trách nhiệm phục vụ Nhân dân của đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức. Thực hiện tốt chủ trương xây dựng hình ảnh cán bộ, công chức đẹp trong mắt người dân, luôn lấy sự hài lòng của người dân và doanh nghiệp làm thước đo cải cách hành chính, sự hài lòng của người dân tăng dần hàng năm.

Giữ vững ổn định chính trị, tạo nền tảng vững chắc cho sự phát triển của quận, trong thời gian qua với sự nỗ lực của Đảng bộ, chính quyền và Nhân dân, quận 1 luôn giữ vững ổn định chính trị và trật tự an toàn xã hội trong mọi tình huống, xây dựng thể trận quốc phòng toàn dân gắn với thể trận an ninh nhân dân ở cơ sở vững chắc. Phòng ngừa, ngăn chặn có hiệu quả các âm mưu, hoạt động “diễn biến hòa bình”, giải quyết kịp thời các vụ tụ tập, khiếu kiện đông người, không để thành “điểm nóng” phức tạp về an ninh chính trị. Tuyên truyền, vận động Nhân dân tham gia phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc, củng cố, xây dựng nhiều mô hình tự quản về an ninh trật tự, góp phần kéo giảm tội phạm, chuyển hóa nhiều địa bàn, tụ điểm phức tạp về trật tự xã hội, không để phát sinh phức tạp về hình sự, tạo nền tảng vững chắc để quận cùng với thành phố thực hiện tốt việc dựng xây và thúc đẩy phát triển về mọi mặt của đời sống.

Xây dựng Đảng, hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, Đảng bộ quận qua các thời kỳ luôn tập trung chăm lo xây dựng Đảng và hệ thống chính trị đạt chuyển biến tích cực, quan trọng. Năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của tổ chức Đảng và chất lượng đảng viên được nâng lên rõ nét, đặc biệt là việc thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khóa XI về xây dựng Đảng và Chỉ thị 03-CT/TW của Bộ Chính trị về tiếp tục đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh đạt chuyển biến bước đầu rất quan trọng, đã nâng cao ý thức thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện, ngăn ngừa suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên; đội ngũ cán bộ được củng cố, tăng cường; công tác chăm lo đời sống, giải quyết các bức xúc của Nhân dân thể hiện rõ nét; chất lượng sinh hoạt chi bộ từng bước được nâng lên, tình trạng đơn điệu, nề nang, né tránh, qua loa được khắc phục. Chất lượng và hiệu quả hoạt động của toàn hệ thống chính trị được nâng lên, lãnh đạo giải quyết kịp thời nhiều vấn đề khó khăn, bức xúc của người dân. Phát huy tốt vai trò tập hợp, xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội quận; cùng với đảng bộ và chính quyền các cấp chăm lo, bảo vệ quyền và lợi ích chính đáng, hợp pháp của Nhân dân. Thực hành dân chủ và phát huy quyền làm chủ của Nhân dân trong các hoạt động của hệ thống chính trị, vận động Nhân dân tham gia đóng góp xây dựng Đảng, chính quyền.

Trong hơn 40 năm qua, Đảng bộ, Chính quyền và Nhân dân quận 1 đã nỗ lực, phấn đấu vượt qua khó khăn, thách thức, hoàn thành cơ bản các mục tiêu, nhiệm vụ được đề ra trong nghị quyết đại hội qua các thời kỳ xây dựng và phát triển, hướng đến xây dựng quận 1 “An toàn, Sạch đẹp, Văn minh, Lịch sự và phát triển bền vững”. Những thành tựu đạt được của Đảng bộ và Nhân dân quận 1 trong

thời gian qua là nhờ vào sự lãnh đạo, chỉ đạo thường xuyên của Thành ủy, Ủy ban nhân dân và các cơ quan chuyên môn của thành phố; sự đoàn kết, thống nhất ý chí và hành động của toàn Đảng bộ, Chính quyền và Nhân dân quận nhà quyết tâm đổi mới từ công tác lãnh đạo, chỉ đạo đến tổ chức thực hiện; Chính quyền các cấp hoạt động hiệu quả, nâng cao năng lực, hiệu lực quản lý nhà nước; trình độ, tinh thần trách nhiệm của đội ngũ cán bộ, đảng viên được nâng lên; phát huy tốt vai trò giám sát và bảo vệ quyền, lợi ích chính đáng của Nhân dân, tạo sự đồng thuận trong thực hiện các phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động góp phần xây dựng, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân.

Đánh giá những thành tựu đạt được trong những năm qua, có thể đúc kết những bài học kinh nghiệm làm tiền đề cho quá trình định hướng, phát triển quận 1 trong thời gian tới: (1) Bài học về phát huy sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị, truyền thống năng động, sáng tạo trong lãnh đạo, chỉ đạo, hướng đến mục tiêu chung là chăm lo đời sống Nhân dân. (2) Coi trọng xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh, không ngừng nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của tổ chức đảng, đảng viên, gắn bó mật thiết với Nhân dân. (3) Chủ động nghiên cứu, kịp thời kiến nghị tháo gỡ những vướng mắc, tạo điều kiện để quận 1 thực hiện các chương trình đột phá. (4) Thực hiện tốt Quy chế dân chủ cơ sở, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát thường xuyên. (5) Phát huy tốt vai trò của người đứng đầu đơn vị.

PHÁT HUY THÀNH QUẢ, RA SỨC XÂY DỰNG, BẢO VỆ VÀ PHÁT TRIỂN QUẬN 1 “AN TOÀN - VĂN MINH - HIỆN ĐẠI - NGHĨA TÌNH”

Để không ngừng phát huy các truyền thống tốt đẹp, góp phần xây dựng, bảo vệ và phát triển quận 1 trong thời gian tới, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ quận 1 lần thứ XI đã xác định mục tiêu, nhiệm vụ và giải pháp cơ bản trong nhiệm kỳ 2015-2020: Tiếp tục xây dựng, bảo vệ và phát triển quận 1; chủ động phát huy thuận lợi, nắm bắt thời cơ, vượt qua khó khăn; tạo môi trường để nâng cao chất lượng tăng trưởng, phát triển kinh tế theo hướng dịch vụ, thương mại, du lịch hiện đại; đẩy mạnh công tác chỉnh trang đô thị, xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, phấn đấu xây dựng quận 1 “An toàn - Văn minh - Hiện đại - Nghĩa tình”. Tăng cường quốc phòng, an ninh, kịp thời nắm bắt tình hình, giữ vững ổn định chính trị - xã hội, bảo đảm an sinh xã hội và phúc lợi xã hội, nâng cao chất lượng cuộc sống của Nhân dân. Nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của các tổ chức đảng và chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên, xây dựng Đảng bộ và hệ thống chính trị thực sự trong sạch, vững mạnh; phát huy dân chủ và sức mạnh của khối đại đoàn kết toàn dân, góp phần xây dựng thành phố Hồ Chí Minh có chất lượng sống tốt, văn minh, hiện đại, nghĩa tình với vai trò đô thị đặc biệt, đi đầu trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, thành phố có chất lượng sống tốt.

Để thực hiện tốt Nghị quyết đại hội lần thứ XI, Đảng bộ, chính quyền và Nhân dân quận 1 đặc biệt cần chú trọng thực hiện tốt các nhiệm vụ, giải pháp và các chỉ tiêu đại hội đề ra. *Nâng cao chất lượng tăng trưởng kinh tế*, tăng cường công tác quản lý thị trường, cải thiện môi trường đầu tư, thu hút các nguồn lực trong và ngoài nước; phấn đấu thực hiện tăng trưởng về dịch vụ bình quân hàng

năm 30%, tổng thu ngân sách Nhà nước hàng năm tăng bình quân từ 10% trở lên. *Quản lý, phát triển đô thị theo hướng văn minh, hiện đại*, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về trật tự đô thị, hoàn thành giải phóng mặt bằng các dự án trọng điểm trên địa bàn, thực hiện tốt quy hoạch và quản lý xây dựng theo quy hoạch. *Xây dựng văn hóa – xã hội lành mạnh*, tiếp tục đổi mới công tác quản lý giáo dục, nâng cao chất lượng dạy và học, hoàn thiện cơ sở vật chất, hệ thống trường lớp, nêu cao tinh thần trách nhiệm của giáo viên; xây dựng 80% trường công lập đạt tiêu chuẩn chất lượng giáo dục. Phân đấu hoàn thành cơ bản mục tiêu giảm nghèo bền vững theo tiêu chí mới, giai đoạn 2016 - 2020, nâng cao chất lượng cuộc sống của Nhân dân; xây dựng 06/10 phường được công nhận phường đạt chuẩn văn minh, 90% gia đình trở lên đạt chuẩn gia đình văn hóa. *Tăng cường quốc phòng, an ninh, cải cách tư pháp; thực hiện phòng, chống tham nhũng; đẩy mạnh đối ngoại Nhân dân*, tập trung xây dựng khu vực phòng thủ, thế trận quốc phòng toàn dân gắn thế trận an ninh Nhân dân; xây dựng lực lượng công an, quân sự trong sạch, vững mạnh gắn bó mật thiết với Nhân dân; thực hiện có hiệu quả quy chế phối hợp giữa lực lượng công an, quân sự, trật tự đô thị. Kiểm chế và kéo giảm số vụ phạm pháp hình sự, tỷ lệ phá án đạt 70% trở lên, án nghiêm trọng và đặc biệt nghiêm trọng đạt trên 90%. Triển khai có hiệu quả các giải pháp đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí thực hành tiết kiệm. Xử lý nghiêm các trường hợp tham nhũng, hối lộ, vòi vĩnh, nhũng nhiễu, lãng phí của công. Tỷ lệ giải quyết hồ sơ nhà đất đúng hạn hàng năm đạt 99,8% trở lên, các lĩnh vực còn lại đạt 100%. Mức độ hài lòng của công dân, tổ chức thông qua bảng khảo sát điện tử tại Ủy ban Nhân dân quận, phường đạt 99%. *Xây dựng hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh*, tiếp tục lãnh đạo thực hiện tốt công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, phòng chống suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyên hóa” trong cán bộ, đảng viên. Hàng năm có từ 80% trở lên cơ sở đảng đạt hoàn thành tốt nhiệm vụ, không quá 50% cơ sở đảng đạt tiêu chuẩn trong sạch, vững mạnh. Đẩy mạnh thực hiện học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh gắn với việc thực hiện các giải pháp khắc phục hạn chế, khuyết điểm theo tinh thần Nghị quyết Trung ương 4 khóa XI trở thành việc làm thường xuyên, liên tục; tăng cường mối quan hệ mật thiết giữa Đảng với Nhân dân. Kiện toàn tổ chức, đổi mới nội dung và phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội theo hướng hiệu quả, phù hợp với nhiệm vụ của tổ chức trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Những thành tựu quận 1 đạt được trong 40 năm qua là nhờ đường lối, chủ trương đúng đắn của Đảng, Đảng bộ thành phố Hồ Chí Minh và những đóng góp của các đồng chí trong Ban Chấp hành Đảng bộ, cán bộ, đảng viên và Nhân dân qua các thời kỳ; với tinh thần đoàn kết, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm và huy động được sức mạnh toàn dân cho sự nghiệp xây dựng và phát triển quận 1. Phát huy truyền thống cách mạng, đoàn kết, năng động, sáng tạo trong thời gian tới, Đảng bộ và Nhân dân quận 1 phấn đấu và kiên định với mục tiêu xây dựng quận 1 “An toàn - Văn minh - Hiện đại - Nghĩa tình” xứng đáng là quận trung tâm Thành phố Hồ Chí Minh.

BAN TUYÊN GIÁO QUẬN ỦY QUẬN 1

